

EIROPAS PARLAMENTS

2009 - 2014

Reģionālās attīstības komiteja

2010/2160(INI)

11.2.2011

ZIŅOJUMA PROJEKTS

par ERAF un pārējo struktūrfondu pašreizējo stāvokli un uz to efektivitātes paaugstināšanu vērsta turpmākas sinerģijas veidiem
(2010/2160(INI))

Reģionālās attīstības komiteja

Referents: *Georgios Stavrakakis*

PR_INI

SATURA RĀDĪTĀJS

	Lpp.
EIROPAS PARLAMENTA REZOLŪCIJAS PRIEKŠLIKUMS Error! Bookmark not defined.	
PASKAIDROJUMS	9

EIROPAS PARLAMENTA REZOLŪCIJAS PRIEKŠLIKUMS

par ERAF un pārējo struktūrfondu pašreizējo stāvokli un uz to efektivitātes paaugstināšanu vērstas turpmākas sinerģijas veidiem (2010/2160(INI))

Eiropas Parlaments,

- ņemot vērā Līguma par Eiropas Savienības darbību (LESD) 174. panta pirmo punktu un 175. panta pirmo punktu,
- ņemot vērā Padomes 2006. gada 11. jūlija Regulu (EK) Nr. 1083/2006, ar ko paredz vispārīgus noteikumus par Eiropas Reģionālās attīstības fondu, Eiropas Sociālo fondu un Kohēzijas fondu¹, un jo īpaši tās 9. panta 4. punktu,
- ņemot vērā Padomes 2006. gada 6. oktobra Lēmumu Nr. 2006/702/EK par Kopienas kohēzijas stratēģijas pamatnostādņem²,
- ņemot vērā tā 2008. gada 21. oktobra rezolūciju par pārvaldību un partnerattiecībām valsts un reģionālā līmenī un pamatu projektiem reģionālās politikas jomā³,
- ņemot vērā tā 2009. gada 11. marta rezolūciju „Kohēzijas politika: ieguldījums reālajā ekonomikā”⁴,
- ņemot vērā tā 2009. gada 24. marta rezolūciju par kohēzijas politikas papildināšanu un saskaņošanu ar lauku attīstības pasākumiem⁵,
- ņemot vērā tā 2009. gada 24. marta rezolūciju par Zaļo grāmatu par teritoriālo kohēziju un statusu debatēm par kohēzijas politikas nākotnes reformu⁶,
- ņemot vērā tā 2010. gada 20. maija rezolūciju par pētniecībai un inovācijai paredzēto fondu sinerģiju īstenošanu Regulā (EK) Nr. 1080/2006 par Eiropas Reģionālās attīstības fondu un Septītajā pamatprogrammā pētniecībai un attīstībai pilsētās un reģionos, kā arī dalībvalstīs un Eiropas Savienībā⁷,
- ņemot vērā tā 2010. gada 20. maija rezolūciju par kohēzijas politikas ieguldījumu Lisabonas mērķu un stratēģijas „ES 2020” mērķu sasniegšanā⁸,
- ņemot vērā tā 2010. gada 20. maija rezolūciju par vienotā tirgus nodrošināšanu patērētājiem un pilsoņiem⁹,

¹ OV L 210, 31.7.2006., 25. lpp.

² OV L 291, 21.10.2006., 11. lpp.

³ OV C 15 E, 21.1.2010., 10. lpp.

⁴ Pieņemtie teksti, P6_TA(2009)0124.

⁵ OV C 117 E, 6.5.2010., 46. lpp.

⁶ Pieņemtie teksti, P6_TA(2009)0163.

⁷ Pieņemtie teksti, P7_TA(2010)0189.

⁸ Pieņemtie teksti, P7_TA(2010)0191.

⁹ Pieņemtie teksti, P7_TA(2010)0186.

- ņemot vērā tā 2010. gada 7. oktobra rezolūciju par ES kohēzijas un reģionālo politiku pēc 2013. gada¹,
 - ņemot vērā tā 2010. gada 12. decembra rezolūciju par labu pārvaldību attiecībā uz ES reģionālo politiku²,
 - ņemot vērā Komisijas 2009. gada 21. decembra 20. gada ziņojumu par struktūrfondu izmantojumu (2008) (COM(2009)0617/2),
 - ņemot vērā Komisijas 2010. gada 3. marta paziņojumu „Eiropa 2020 — stratēģija gudrai, ilgtspējīgai un integrējošai izaugsmei”(COM(2010)2020),
 - ņemot vērā Komisijas 2010. gada 31. marta paziņojumu „Kohēzijas politika — 2010. gada stratēģiskais ziņojums par programmu īstenošanu 2007.–2013. gadā” (COM(2010)0110),
 - ņemot vērā Komisijas 2010. gada 6. oktobra paziņojumu „Reģionālās politikas ieguldījums stratēģijā „Eiropa 2020” paredzētajā gudrā izaugsme” (COM(2010)0553),
 - ņemot vērā Komisijas 2010. gada 19. oktobra paziņojumu „ES budžeta pārskatīšana” (COM(2010)0700),
 - ņemot vērā Komisijas 2010. gada novembra piekto ziņojumu par ekonomisko, sociālo un teritoriālo kohēziju: kohēzijas politikas nākotni („Piektais kohēzijas ziņojums”),
 - ņemot vērā Komisijas 2010. gada 9. novembra paziņojumu par secinājumiem par piekto ziņojumu par ekonomisko, sociālo un teritoriālo kohēziju (COM(2010)0642),
 - ņemot vērā Komisijas priekšsēdētājam adresēto vēstuli no reģionālās politikas komisāra, jūrlietu un zivsaimniecības komisāres, nodarbinātības, sociālo lietu un integrācijas komisāra un lauksaimniecības un lauku attīstības komisāra,
 - ņemot vērā Reglamenta 48. pantu,
 - ņemot vērā Reģionālās attīstības komitejas ziņojumu un Budžeta komitejas un Nodarbinātības un sociālo lietu komitejas atzinumus (A7-0000/2011),
- A. tā kā LESD 174. pants paredz, ka Savienība, lai veicinātu tās vispārēju harmonisku attīstību, izstrādā un veic darbības, kas stiprina tās ekonomisko, sociālo un teritoriālo kohēziju;
- B. tā kā Padomes Regulas (EK) Nr. 1083/2006 40. apsvērums noteic, ka plānošanai būtu jānodrošina fondu koordinācija savā starpā un ar citiem pašreizējiem finanšu instrumentiem, kā arī ar EIB un Eiropas Investīciju fondu (EIF) un ka šādai koordinācijai būtu jāattiecas arī uz sarežģītu finanšu shēmu sagatavošanu un valsts un privātā sektora partnerībām;
- C. tā kā Komisija stratēģijā „Eiropa 2020” apņēmas mobilizēt ES finanšu instrumentus —

¹ Pieņemtie teksti, P7_TA(2010)0356.

² Pieņemtie teksti, P7_TA(2010)0468.

proti, cita starpā, lauku attīstības instrumentu, struktūrfondus, pētniecības un izstrādes programmas, Eiropas komunikāciju tīklus (*TEN*), Konkurences un inovāciju pamatprogrammu (*CIP*) un EIB — kā daļu no saskaņīgas finansēšanas stratēģijas, apvienojot ES un valsts publiskā un privātā sektora finansējumu pamatiniciatīvas „Resursu ziņā efektīva Eiropa” kontekstā, tādējādi atspoguļojot nepieciešamību saskaņot politikas nozares un instrumentus;

- D. tā kā Piektais kohēzijas ziņojums skaidri apliecina, ka reģionālās attīstības efektīva panākšana pieprasa cieši koordinēt valsts politiku visos līmeņos;
- E. tā kā Padome tās 2010. gada 14. jūnija secinājumos par Komisijas 2010. gada stratēģisko ziņojumu par kohēzijas politikas programmu īstenošanu uzsvēra, ka „kohēzijas politikas un pārējo ES un valstu politikas jomu koordinācija vajadzības gadījumā ir vēl vairāk jāuzlabo, lai vairotu efektivitāti, saskaņotāk nosakot kopīgus mērķus”, kā arī „patieso papildu vērtību, ko vispārējā kohēzijas politikas sistēmā dod vienota stratēģiska pieeja un vienādi īstenošanas noteikumi attiecībā uz Eiropas Reģionālās attīstības fondu, Kohēzijas fondu un Eiropas Sociālo fondu”;
- F. tā kā Komisijas priekšsēdētājam *Barroso* adresētā vēstulē reģionālās politikas komisārs, jūrlietu un zivsaimniecības komisāre, nodarbinātības, sociālo lietu un integrācijas komisārs, lauksaimniecības un lauku attīstības komisārs atzina, ka, „lai panāktu ilgtspējīgu un integrējošu ekonomisko attīstību, kas Savienībai ir jāsasniedz, ir jāstiprina dažādu ES politikas jomu integrācija”, ierosinot „izveidot kopēju ES līmeņa stratēģisku satvaru attiecībā uz ERAF, ESF, Kohēzijas fondu, ELFLA un EZF laika posmam pēc 2013. gada”;
- G. tā kā 2007.–2013. gada plānošanas perioda struktūrpolitikas reformā lauku attīstība tika nodalīta no struktūrfondu vispārējā sistēmas;
- H. tā kā izdevumu racionalizēšanas nolūkā vajadzīga lielāka politikas jomu efektivitāte un lietderība ES līmenī, kā arī valsts, reģionālā un vietējā līmenī un tā kā ciešāka koordinācija un savstarpējā papildināmība ir kohēzijas politikas turpmākās modernizācijas būtiski elementi;
- I. tā kā bez atbalsta politikas sistēmas faktiskās sinerģijas lielā mērā ir atkarīgas no atbalsta saņēmēju organizatoriskās un stratēģiskās spējas apvienot atbalstu no dažādiem ES instrumentiem;
- J. tā kā uz vietējo attīstību balstīta pieeja var būtiski palielināt kohēzijas politikas efektivitāti un lietderību, bet īpašs uzsvars uz pilsētu jautājumiem un pilsētu lomu kohēzijas politikā var izraisīt nelīdzsvarotību pilsētu un lauku teritoriju attīstībā;
- K. tā kā pastāv krasa nepieciešamība un arī spiediens konsolidēt valstu budžetus un tas prasa veikt vairāk novatorisku darbību, lai uzlabotu jebkāda pieejamā finansējuma ietekmi, un tā kā politikas un instrumentu efektīva koordinācija veicinās laika un resursu ekonomiju un reālu efektivitātes un lietderības pieaugumu;
- L. tā kā koordinācija un sinerģijas jāpanāk gan horizontāli (panākot saskaņotību dažādu politiku starpā), gan vertikāli (ar dažādu pārvaldības līmeņu sadarbību un koordināciju);

- M. tā kā sadrumstalota pieeja var radīt politiku atšķirības, to pārklāšanos vai pat pretrunīgumu, pretrunīgas valsts darbības vai resursu dublēšanos un iespaidot gan valsts politikas reģionālo efektivitāti, gan ietekmi uz valsti un tā kā integrētas pieejas koncepcija šķiet nepietiekami uzsvērtā Komisijas jaunākajos politikas dokumentos;
- N. tā kā integrētākas, saskanīgākas, efektīvākas un iedarbīgākas kohēzijas politikas panākšanas nolūkā jāpieliek lielākas pūles, lai pielāgotu ES politikas dažādu Savienības teritoriju un reģionu īpašajām vajadzībām un līdzekļiem;
- O. tā kā stratēģiskās pamatnostādnes — vispārējo pamatnostādņu par piekļuves finansēm uzlabošanu kontekstā — pieprasa veikt labāku koordināciju starp fondiem;
- P. tā kā stratēģiskās pamatnostādnes skaidri pieprasa veicināt sinerģijas starp struktūrpolitiku, nodarbinātības politiku un lauku attīstības politiku, uzsverot, ka šai kontekstā dalībvalstīm ir jānodrošina sinerģija un saskaņotība starp darbībām, kas jāfinansē konkrētā teritorijā un konkrētā ERAF, Kohēzijas fonda, ESF, Eiropas Zivsaimniecības fonda (EZF) un Eiropas Lauksaimniecības fonda lauku attīstībai (ELFLA) darbību jomā; un tā kā tās paredz arī to, ka galvenajiem pamatprincipiem attiecībā uz robežlīniju un koordinācijas mehānismiem starp darbībām, ko atbalsta dažādi fondi, vajadzētu būt noteiktiem valsts stratēģiskajos ietvardokumentos/valsts stratēģijas plānos;
- Q. tā kā starpposma pārskatīšana apliecina, ka budžeta elastība ir ierobežota un ka pastāv šķēršļi prioritāšu pārdalīšanai pat programmu ietvaros, vienlaicīgi atzīmējot arī to, ka neatbilstība programmu starpā un smags administratīvais slogs mazina efektivitāti;
- R. tā kā pašreizējā pēckrīzes situācijā ir svarīgāk nekā jebkad saprast procesus dalībvalstu ekonomikā un rezultātus, kas panākti, izmantojot ES resursus;
- S. tā kā ir svarīgi nodrošināt ES ieguldījuma saskatāmību un „Eiropas papildu vērtību”,
1. aicina ierosināt vienotu stratēģisko satvaru, lai nodrošinātu vienādu pieeju un izmantotu sinerģijas visu to darbību starpā, kas kalpo, lai veicinātu kohēzijas politikas mērķus, kas noteikti Līgumos un ko finansē ERAF, Kohēzijas fonds, ESF, ELFLA un EZF;
 2. atzinīgi vērtē Budžeta pārskatīšanā izteikto priekšlikumu Komisijai pieņemt vienotu stratēģisko satvaru, lai stiprinātu ES politiku integrāciju stratēģijas „Eiropa 2020” īstenošanai; taču norāda, ka iepriekš minēto piecu fondu finansēto darbību sinerģiju paaugstināšana vienotā stratēģiskajā satvarā ir būtiska ne tikai, lai sasniegtu „Eiropa 2020” mērķus, bet arī un galvenokārt, lai sasniegtu kohēzijas politikas mērķus, kas noteikti Līgumā;
 3. atzinīgi vērtē Piekto kohēzijas ziņojumu, kurā, kaut arī galvenokārt izcelts ieguldījums, ko var veikt reģioni un kohēzijas politika, lai sasniegtu „Eiropa 2020” mērķus, tomēr ietverti vairāki secinājumi, kas apliecina, cik izšķiroša loma ir sinerģijas palielināšanai struktūrfondu starpā, ieskaitot Kohēzijas fondu;
 4. uzskata, ka izmaksas kohēzijas politikas jomā ir jāracionalizē, samazinot finansēšanas instrumentu un kanālu sadrumstalotību, un atzinīgi vērtē Komisijas priekšlikumu labāk

noteikt prioritātes un tematiski koncentrēt ES un valstu resursus vairākām prioritātēm, lai panāktu pastiprinātu koordināciju starp fondiem, kas paredzēti šīs politikas stratēģisko īpašību uzlabošanai, tomēr uzsver, ka dalībvalstīm, reģionālajām un vietējām varas iestādēm joprojām vajadzīga pietiekama elastība, lai prioritātes pielāgotu to īpašajām attīstības vajadzībām;

5. uzsver, ka daudzas ekonomikas attīstības iniciatīvas kohēzijas politikas sistēmā vienkārši nerada iespējas, kuras tai būtu vēlams radīt, bet patiesībā ir atkarīgas no to veiksmes gan cilvēcisks, gan fizisks faktoru dēļ (piemēram, infrastruktūras uzlabojumi nerada automātiski lielāku izaugsmi, ja tie nav apvienoti ar ieguldījumu izglītībā, uzņēmējdarbībā un inovācijās); tādēļ uzskata, ka paaugstinātas sinerģijas starp ERAF, ESF un Kohēzijas fondu palielinās šo fondu attīstības efektu;
6. uzskata, ka ELFLA lauku attīstības darbības un EZF ilgtspējīgas attīstības darbības zivsaimniecības teritorijās ir jāintegrē vienotā satvarā kopā ar pārējiem struktūrfondiem, proti, ERAF, Kohēzijas fondu un ESF; tādēļ aicina Komisiju novērtēt, cik lielā mērā varētu nodrošināt vispusīgu pieeju lauku un zivsaimniecības kopienu attīstībai saskaņā ar teritoriālās kohēzijas mērķi, pārceļot vietējās attīstības darbības no abiem fondiem uz „kohēzijas sistēmu” vai vismaz ar skaidrāku sinerģiju palīdzību visu fondu starpā; uzskata, ka šāda pieeja ņemtu vērā to galveno politiku kontekstu, kurām ir teritoriāla ietekme, un veicinātu reģionāla un vietēja līmeņa attīstības procesos aktīvi iesaistītos vadīt efektīvi uz vietu balstītu politiku, kas ir labi piemērota lauku un zivsaimniecības teritoriju vai mazu salu teritoriālajām vajadzībām;
7. uzsver, ka jāturpina uzlabot koordinācija ne vien starp pašiem kohēzijas politikas instrumentiem (ERAF, ESF un Kohēzijas fonds), bet arī starp darbībām, ko finansē ar šiem instrumentiem, un darbībām, ko veic *TEN*, Septītās pamatprogrammas un *CIP* ietvaros;
8. uzskata, ka šī ES politiku savstarpējā pastiprināšana un koordinācija var neapšaubāmi nodrošināt vislabākos iespējamos rezultātus no ES budžeta;
9. tomēr uzsver faktu, ka daudzām dalībvalstīm ir grūtības koordinēt dažādos fondus un ka tās acīmredzami ir paudušas bažas par sinerģijas trūkumu — un dažos gadījumos pat pārklāšanos — starp fondiem; šai sakarībā uzsver, ka fondu kompleksās pārvaldības noteikumi prasa augsta līmeņa institucionālās spējas, lai pārvarētu šķēršļus un apmierinoši koordinētu to izmantošanu;
10. uzskata, ka kopīgiem noteikumiem par tādu projektu pārvaldību, pieņemamību, auditēšanu un ziņošanu, kurus finansē no ERAF, ESF, Kohēzijas fonda, ELFLA un EZF (jo īpaši attiecībā uz pasākumiem, lai atbalstītu lauku un zivsaimniecības teritoriju ekonomisko dažādošanu), būtu ne tikai galvenā loma kohēzijas politikas programmu efektīvākas īstenošanas uzlabošanā un veicināšanā, bet tie arī būtiski atvieglotu vienkāršošanas pūliņus; turklāt uzskata, ka tas atvieglotu gan fondu izlietojumu finansējuma saņēmējiem, gan fondu pārvaldību valsts varas iestādēs, samazinot kļūdu risku, vajadzības gadījumā veicot diferencēšanu, lai atspoguļotu politiku, instrumentu un finansējuma saņēmēju specifisko raksturu un lai veicinātu mazāku ieinteresēto pušu dalību kohēzijas politikas programmās, kā arī vieglāku pieejamā finansējuma apguvi;

11. tādēļ uzsver nepieciešamību uzturēt un nostiprināt vienota vispārēja regulējuma modeli, kas ietver pārvaldības, pieņemamības, audita, kontroles un ziņošanas noteikumus, kuri apvienoti ar īsiem un koncentrētiem noteikumiem par katru fondu, atspoguļojot katra fonda mērķus konkrētajā politikas jomā; turklāt uzsver, ka koordinācija jāveic visos politikas izstrādes līmeņos — no stratēģiskās plānošanas, ieskaitot īstenošanu un maksājumus, līdz slēgšanai, auditam, kontrolei un novērtēšanai;
12. tajā pašā laikā uzsver, cik svarīgi ir palielināt administratīvo spēju dalībvalstīs gan reģionālā un vietējā līmenī, gan iesaistīto pušu starpā, lai pārvarētu šķēršļus efektīvām sinerģijām starp struktūrfondiem un citiem fondiem un lai atbalstītu efektīvu politikas veidošanu un īstenošanu; uzstāj uz to, cik būtiska loma Komisijai šai sakarībā jāuzņemas;
13. aicina Komisiju izpētīt visefektīvākos veidus, kā palielināt sinerģijas konkrētajās situācijās; šai sakarībā iesaka apsvērt iespēju ļaut dalībvalstīm izvēlēties vienu rīcības programmu uz katru reģionu, kura ietver dažādus fondus (ERAF, ESF, Kohēzijas fondu, ELFLA un EZF) un kurai ir viena atbildīgā iestāde;
14. aicina Komisiju izvirzīt priekšlikumus par šķērsfinansējuma noteikumu pārskatīšanu un par šķēršļu novēršanu to piemērošanā, ņemot vērā drošus un visaptverošus datus par to lietojumu un ietekmi, lai nodrošinātu lielāku vienkāršības pakāpi un tiesisko pārliecību to piemērošanā salīdzinājumā ar pašreizējo situāciju;
15. aicina Komisiju pamudināt dalībvalstis paplašināt kohēzijas politikas pārvaldības mehānismus (t. i., plānošanu, finansēšanu un īstenošanu partnerībās starp valsts, reģionālo un vietējo līmeni), iekļaujot fondus, kas ietverti plānotajā vienotajā stratēģijas satvarā, lai palielinātu valsts izdevumu efektivitāti un lietderību;
16. aicina Komisiju, veidojot jauno kopīgo stratēģisko satvaru un izvirzot priekšlikumus noteikumiem, ietvert tajos noteikumus, kas ļauj veidot vietējās un reģionālās partnerības (lielpilsētas, pilsētas, funkcionālie reģioni, vietējo pašvaldību grupas), lai ietvertu dažādās ES finansējuma plūsmas saskaņotā integrētā satvarā to attiecīgajās teritorijās;
17. uzdod priekšsēdētājam nosūtīt šo rezolūciju Padomei, Komisijai un dalībvalstīm.

PASKAIDROJUMS

Laiks un vieta īstenot lielāku koordināciju un sinerģiju

Referents uzskata, ka pamatojums mēģinājumam vairāk koordinēt ES fondus un programmas, izriet no pēckrīzes laikmeta, kurā Eiropa ir nonākusi. Ir skaidrs, ka turpmākajos gados nepieciešamība konsolidēt valstu budžetus tiks mums būt daudz novatoriskākiem un panākt lielāku ietekmi no pieejamā finansējuma¹. Kā daudzi ir atzinuši, šī ir iespēja to sasniegt.

Parlaments dažādās rezolūcijās ir vairākkārt uzsvēris, ka „ir nepieciešama dažādu sektorpolitiku sinerģija un integrēta pieeja, lai panāktu optimālu rezultātu praktiskai izaugsmei un attīstībai” un ka „jāatbalsta vienota, elastīga ES politika”². Koncentrēšanās uz fondu kopēju darbību reģionālā un/vai vietējā līmenī veicina to papildu vērtību un ļauj vietējām ieinteresētajām personām sīki noteikt īpašus pasākumus, lai apmierinātu patiesās ekonomiskās un sociālās vajadzības, un tādējādi uzlabo nodarbinātības situāciju katrā konkrētā reģionā (vietēja attīstības stratēģija, konkrētai vietai paredzēti attīstības plāni u. c.).

Fondu koordinācija — līdz šim sasniegtais

Attiecībā uz ESF pieredze skaidri liecina, ka ERAF finansētās ekonomiskās darbības (inovācijas, izpēte, MVU, vide u. c.) var būt daudz efektīvākas, ja tiek cieši saskaņotas un integrētas fonda veiktajās darbībās, īpaši ņemot vērā to, ka visbiežāk programmu un pasākumu panākumi ir lielā mērā atkarīgi no veiksmīgas dažādu faktoru kombinācijas, no kurām cilvēces attīstība ir vissvarīgākā. Abu struktūrfondu Eiropas papildu vērtības palielināšana ir saistīta ar sasniegto sinerģijas progresu starp ekonomikas un sociālo intervenci.

2007.–2013. gada plānošanas perioda struktūrpolitikas reformā Lauku attīstības fonds tika nodalīts no struktūrfondu vispārējās sistēmas. Tika uzsvērts, ka šai nodalīšanai nevajadzētu radīt mērķu dublēšanos vai neievērošanu un ka būtu jānodrošina vienlīdzīgas attīstības iespējas gan lauku, gan pilsētas teritorijās, tomēr šī situācija nav viendabīga pašā pamatā. Lai lauku attīstības politika būtu efektīva, nepieciešama cieša koordinācija ar pasākumu īstenošanu gan ELFLA, gan reģionālo politikas instrumentu ietvaros. Šai kontekstā Eiropas Parlaments ir pastāvīgi uzstājis, ka ir cieši jāuzrauga lauku attīstības nodalīšana no kohēzijas politikas, lai novērtētu tās patieso ietekmi uz attīstību lauku apvidos. Būtu rūpīgi jāizvērtē sekas, ko radījusi ELFLA atdalīšana no kohēzijas politikas jomas.

Aicinājums palielināt elastīgumu fondu izmantošanā, no vienas puses, un izveidot administrēšanas kultūru, kas veicina daudznozaru pieeju, un vienkāršot fondu administrēšanu, no otras puses, nav nekas jauns. Attiecībā uz sinerģiju starp struktūrfondu, Septīto pamatprogrammu pētniecībai, tehnoloģiju attīstībai un demonstrējumu pasākumiem un Konkurences un inovāciju pamatprogrammu Eiropas Parlaments ir uzsvēris, ka jāizvairās no augstas iespēju koncentrēšanas ekonomiskajās kopās un attīstītākajos ES reģionos, un pauž nožēlu, ka vēl aizvien nav pietiekami izpētītas sinerģiju iespējas finansējuma jomā.

² Eiropas Parlamenta 2009. gada 24. marta rezolūcija (P6_TA(2009)0163).

Sinergijām — jā, bet kā?

Attiecībā uz koordināciju jau ir ieviesti svarīgi elementi, bet tos var uzlabot, lai radītu lielāku sinerģiju. ES kohēzijas politikas instrumenti (ERAF, ESF un KF) tiek pārvaldīti vienotā satvarā, kas ietver jautājumus no stratēģiskajām pamatnostādņēm līdz pat maksājumiem un ziņošanai. Tomēr ar to nepietiek. Var uzlabot koordināciju starp kohēzijas politikas instrumentiem un citiem instrumentiem.

Integrēta plānošanas un īstenošanas sistēma var visas politikas jomas ietvert, piemēram, Valsts attīstības plānā, vai tā var ietvert vairākas politikas jomas, lai risinātu atsevišķas sarežģītas problēmas (t. i., stratēģija „ES 2020”). Integrētas plānošanas iedarbīgums nozīmē, ka sarežģītas problēmas nevar atrisināt, pieejot tām vienpusēji: bezdarbu nevar atrisināt, vienkārši apmācot bezdarbniekus, ir jāievieš arī politika darba vietu radīšanai, piemēram, atbalsts MVU, jauniem uzņēmumiem u. c. Ja valsts/reģions ir vāji attīstīts un mērķis ir to attīstīt, tad, ieviešot atsevišķi pārvaldītas nozaru politikas, piemēram, transporta vai vides infrastruktūras politikas, netiks sasniegts būtisks rezultāts tā vispārējā attīstībā¹. Sadrumstalota pieeja var radīt politiku pārklāšanos vai pat pretrunīgumu, pretrunīgas valsts darbības vai resursu dublēšanos un iespējams gan valsts politikas reģionālo efektivitāti, gan ietekmi uz valsti².

ES kohēzijas politikas kontekstā tas nozīmē, ka pašreizējā plānošanas un īstenošanas sistēma, kas apvieno politikas (un to finansējumu) cilvēkresursu attīstībai, uzņēmumu attīstībai, īpaši MVU, infrastruktūras attīstībai u. c., sekmē atbalstāmo reģionu attīstību. Atsevišķi šīs politikas sasniegtu mazāk, nekā tās pašreiz sasniedz kopīgi integrētā plānošanas un īstenošanas sistēmā. Struktūrfondu un Kohēzijas fonda plānošanas un īstenošanas apvienošana un labāka to atkārtota integrēšana Lauku attīstības fondā un Zivsaimniecības fondā ir galvenais, lai atraisītu atpalikušo reģionu potenciālu.

Sinerģijas un koordinācija nenozīmē visām situācijām atbilstošu risinājumu. Tā vietā nepieciešama rūpīgi īstenota instrumentu, politiku un dalībnieku koordinēšana, lai radītu rūpīgi plānotas intervences un programmas, kurās tiek ņemta vērā teritoriālā specifika un salīdzināmās priekšrocības vai katra reģiona īpašas iezīmes integrētā, uz konkrētu vietu vērstā pieejā³.

Ņemot vērā iepriekš minēto, referents uzskata, ka pašreizējā situācija, kas ir sarežģīta, jo mēs lēnām pārvaram finanšu un ekonomiskās krīzes sekas, ir devusi iespēju izmantot laiku gaidāmajām sarunām par nākamo DFS, lai panāktu lielāku sinerģiju no ES fondiem un programmām, **ieviešot vēl daudz tālejošāku koordinācijas mehānismu**. Tas nozīmēs pašreizējo stratēģijas pamatnostādņu iekļaušanu jauna līmeņa stratēģiskajā plānošanā, izveidojot vienotu stratēģisko satvaru un papildinot vispārējo satvaru attiecībā uz ES kohēzijas politikas instrumentiem ar papildu saiknēm ar citām ar ES saistītām programmām.

¹ ESAO publikācija, „Reģioniem ir nozīme: ekonomiskā atveseļošanās, inovācijas un ilgtspējīga izaugsme”, 2009, 125. lpp.

² Turpat.

³ EDORA lietišķo pētījumu projekta pētījums Eiropas attīstības iespējas lauku apvidiem, kas veikts programmas ESPON 2013 ietvaros, 2010. gada jūlijs, B daļa, 48. lpp.

